

Benkő Fruzsina: Az önkéntesmenedzsment, a fundraising és a kommunikáció lehetséges előnyei a szociális ágazat helyzetét illetően

2016-ban mondtam fel az utolsó szociális munkás munkahelyemen, egy gyerekotthonban. Akkor már 2 éve vezettem az InDaHouse Hungaryt, ami egészen 2018-ig a Szociális Innováció Alapítvány részeként, azóta pedig önálló egyesületként működik. 2000-ben, 17 évesen kezdtem önkénteskedni egy családon belüli erőszakkal foglalkozó szervezetnél. 2008-ban diplomáztam szociális munkásként. Már az egyetem alatt gyerekotthonban dolgoztam, majd frissen végzett szakemberként egy ifjúsági klubban helyezkedtem el. Az ezt követő 8 évben a klub mellett dolgoztam segélyvonalnál és egy másik gyerekotthonban. A 2010-es évek elejére egyre szűkebbnek éreztem azokat a kereteket, amiket a munkahelyeim adtak. A munkámat nem találtam elég hatékonynak, és leginkább strukturális okokat láttam e mögött. Ezért döntöttem úgy, hogy létrehozok egy saját szervezetet. Hosszas előkészítés után 2014-ben tartottuk meg az első gyerekfoglalkozásainkat Perén, egy apró, borsodi faluban. Az azóta eltelt 7 évben egy 10 munkavállalót foglalkoztató, önmagát elsősorban adományokból fenntartó intézményt hoztam létre, amely jelenleg 150 hátrányos helyzetű, elsősorban cigány származású gyerekek nyújt komplex fejlesztési lehetőséget. Cikkemben a szervezetünk működésének háttérfolyamatait fogom bemutatni, úgy mint az önkéntes menedzsment, a fundraising és a marketing. Tapasztalataim szerint az állami szférában ezek szinte teljesen idegen fogalmak annak ellenére, hogy a szociális ágazat nagy hasznát vehetné mind a háromnak.

Az InDaHouse Hungary Egyesület keretein belül borsodi aprófalvakban és egy szegregátumban dolgozunk az ott élő, hátrányos helyzetű, többségében cigány származású gyerekekkel, születésüktől a felnőttkorukig, hosszú távon, egymásra épülő, tervezett oktatási és fejlesztő szolgáltatásokat nyújtva. A programot a résztvevő gyerekek, szüleik és környezetük aktív részvételével valósítjuk meg. Célunk, hogy a hozzájuk járó gyerekek önmegvalósító, felelős, a saját sorsukat irányító felnőttekké váljanak, egyenlő és szolidáris tagjai legyenek a társadalomnak, és a tőlünk kapott támogatást be tudják építeni a gyermekeik nevelésébe. Az InDaHouse modellprogramjával példát kívánunk mutatni, terjeszteni az önkéntesség és az adományozás kultúráját, és támogatni a szolidáris emberek, szakemberek, szervezetek és cégek aktív szerepvállalását, ezzel egy szolidáris társadalmat építve.

Alaptevékenységünk szerint az önkénteseink koragyerekori (0–5 év között), iskolaelőkészítő (5–6 év között) és tanodai foglalkozásokat tartanak heti rendszerességgel a programban részt vevő gyerekek számára. A koragyerekkori program a családok otthonaiban zajlik, ahova fejlesztő játékokkal érkeznek az önkéntesek, a padlón vagy a kanapén eltöltve fél-egy órát a gyerekekkel minden hétvégén. Az iskolaelőkészítő foglalkozások a fügödi fejlesztő házunkban történnek, 4x20 percben, a matematika, az anyanyelv, a finom- és a nagy mozgások területein. A tanodai foglalkozások a hernádszentandrásai központunkban zajlanak, személyre szabott, hétről hétre elkészülő feladatlapok segítségével. A tevékenységünk minden szintjét, a foglalkozások tartásától, a megtervezésén át a koordinálásig, önkéntesek látják el, akik elsősorban városokban élő, irodai munkát végző, felsőfokú végzettséggel rendelkező, jellemzően több évre elköteleződő emberek. (A karantén alatti működésről a cikk után olvashatnak az Olvasók.)

A program beindításához az a Szalai Júlia által publikált kutatás¹ adta az utolsó lökést, ami Széttartó jövőképek címen jelent meg az Esélyben, és arról szól, hogy a cigány gyerekek szignifikánsan rosszabb jegyeket kapnak az iskolában, a szüleik iskolai végzettségétől függetlenül, ráadásul az általános iskola végére elveszítik az álmaikat, és egységes, a fizikai szolgáltatási szektor felé húzó szakmákat választanak. További felmérésekből tudjuk, hogy aztán a cigány gyerekek mindössze 18%-a végzi el a középiskolát.² Mindez mélységesen felhőborít, és azért hoztam létre az InDaHouse-t, hogy ezen változtassunk. A szakmai ajánlások³ szerint egy olyan programot, ami a gyerekszegénységet, amelynek egyik oka az a társadalmi szintű kirekesztés, ami a cigány embereket sújtja, minimum 25 éven át vinni kell ahhoz, hogy valódi eredményeket érjen el. Erre ma Magyarországon nincsen se kormányzati akarat, se más, kiszámítható forrás, ezért igen kevesen vágják bele a fejszéküket. Lehet, hogy az én ismereteim túl szűkek, de mindössze néhány olyan kezdeményezést ismerek az országban, amelyek hosszú távú, komplex munkával a gyerekszegénység felszámolását kívánják elérni. Ez vajmi kevés az 1300 szegregátumhoz⁴ képest, ami az országban található, és akkor nem számoltam az olyan aprófalvakban vagy városok megbúvó utcáiban lakó családokat, akiknek ugyanilyen segítségre lenne szükségük. Elsőre ijesztő lehet egy ilyen mértékű elköteleződés, de ha jobban belegondolunk, a szociális munkások eleve az egész életüket arra szánják, hogy másokon segítsenek, meggyógyítsák a társadalom sebeit, tehát nem áll messze tőlük az elköteleződés. Azonban nemcsak a hosszú távról van szó, hanem a megszabott keretek közül való kilépésről, a saját lábra állásról, a szakmai szabadság és rugalmasság mellett az anyagiak előteremtéséről. Mindez pedig nagyon ijesztő kombináció lehet. A társadalmi szintű problémák megoldásához ki kell lépni az egyénekkéll végzett szociális munka kereteiből, sőt, ki kell lépni a szociális munka kereteiből, hiszen vezethetünk csoportot vagy folytathatunk közösségi szociális munkát egy szegregátumban, attól az ott élők társadalmi helyzete nem fog megváltozni, a többség felelőssége és a strukturális problémák érintetlenek maradnak, illetően pedig elmarad a változás is. Azt gondolom, hogy a szociális szférában dolgozók, miközben önfeláldozó és hősies munkával tesznek nap mint nap az ügyfeleikért, bezárják magukat a társadalom legalsóbb fiókjába, az ügyfeleikkel együtt. Rajtunk kívül senki nem tudja, hogy létezőnk és milyen munkát végzünk, pedig rengeteg segítséget és támogatást kapnánk, ha nem lennénk elszigetelve és a munkánk is hatékonyabb lehetne. Írásomban bemutatom az egyesületünk gyakorlatát és szemléletét az önkéntesmenedzsmenttel, a fundraisinggel és a marketinggel kapcsolatban, valamint kifejtem, hogy miért tartom mind a három területet relevánsnak a szociális ágazatot illetően. Bár hosszú évek óta nem dolgozom közalkalmazottként, talán nem vagyok annyira kibic, hogy sértőek, provokálóak legyenek a gondolataim. Céloom, hogy felfedjem az olyan kincsesbányák létezését, amelyek alapvetően rejtve vannak az állami szférában dolgozók előtt, pedig a hasznukra válna, ha ismernék az ott bányászható kincsek értékét és hasznát.

Önkéntesmenedzsment

Az InDaHouse alakulását mindig meghatározza az a kérdés, hogy mi az, amire hatásunk van és mi az, amire nincs. Adott a probléma, amit meg szeretnénk oldani, de kérdés, hogy milyen módon tudjuk

¹ Szalai Júlia (2008): Széttartó jövőképek, In: Esély 2008/2.

² Bernát Anikó (2014): Leszakadóban: a romák társadalmi helyzete a mai Magyarországon, In: Társadalmi Riport 2014. TÁRKI

³ Az Országgyűlés 47/2007. (V. 31.) OGY határozata a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007–2032, In.: Magyar Közlöny, 2007/67.

⁴ Balog Imre (2017): Szegregátumok a statisztika és a mindennapok tükrében, <http://www.mrtt.hu/vandorgyulesek/2017/05/balog.pdf>

ezt megtenni, mi az a szegmens, ami fölött van hatalmunk és mi az, ami fölött nincs. 2013-ban, amikor elhatároztam, hogy változtatni szeretnék a cigány gyerekek sorsán, két kérdést tettem fel magamnak. Meg tudom reformálni az oktatást? Nem. A munkahelyeimen lehetőségem van hatékonyan beavatkozni a gyerekek életébe, tehát kísérni őket a születéstől a felnőttkorig? Nem. Ezután ki kellett választanom azt a kicsi területet, ahol be tudok avatkozni úgy, hogy értelme is legyen. Az egyik legelső és legfontosabb döntésem az volt, hogy önkéntesekkel fogok a szegregáció és a társadalmi kirekesztés ellen dolgozni. Amennyiben a cigány gyerekek a velük szembeni előítéletek miatt nem tudnak kiszakadni a szegénységből, azok miatt kapnak rosszabb jegyeket és végül azok miatt esnek ki az oktatásból, akkor változtassuk meg az ezzel kapcsolatos tapasztalataikat. Alakítsunk ki egy olyan hálót, amiben a gyerekek születésüktől az iskoláik befejezéséig több száz privilegizált társadalmi csoportba tartozó felnőttől kapnak pozitív megerősítést, biztatást, szeretetet, tehát a negatív előítéletek, hátrányos megkülönböztetés ellenkezőit. Feltételezésem szerint az így felnövő gyerekek képesek lesznek legyőzni önmagukat és elvégezni a középiskolát annak ellenére is, ha az összes visszatartó erő megjelenik az életükben, más hátrányos helyzetű fiatalokhoz hasonlóan, azonban az ő esetükben a megtartó erő is ott lesz a másik oldalon.

Az InDaHouse kifejezetten önkéntesekből álló szervezet. Sokszor kapom meg azt a kérdést, hogy milyen végzettség szükséges ahhoz, hogy valaki nálunk önkénteskedjen. Véleményem szerint vannak helyzetek, amikor felülértékeljük a szakirányú egyetemi végzettséget. Mi semmi mást nem várunk el az önkénteseinktől, mint amit egy szerencsésebb gyerek megkap otthon, a szüleitől. Kedves, biztató hozzáállást és az életkornak megfelelő segítséget a tanulásban. Senkit nem tanítunk meg írni vagy olvasni és jellemzően nem magyarázunk el új tananyagot sem. Mi kiegészítjük az óvodában, iskolában történő pedagógiai munkát, elmagyarázzuk, amit az adott gyerek nem ért és visszamegyünk oda, ahol el van akadva, nem törődve azzal, hogy az iskolában hány anyagrésszel hagyták már el a dupla betűket vagy a szorzótáblát. Amíg az adott alap nem megy, addig azt gyakoroljuk. Az önkénteseink jellemzően diplomás, irodai munkát végző, városi emberek, akikkel tanultak a szüleik. A gyerekeknek, akiket támogatunk, nem tudnak segíteni otthon a házi feladatban, hiszen a szüleik alacsony iskolai végzettségűek és tapasztalatuk sincs arról, hogy hogyan lehet egy matek vagy történelem házit elmagyarázni. Ha a gyerekek ebben nem kapnak segítséget, ugyanez a szakadék öröklődik generációról generációra, minden korosztályra igaz lesz, hogy a 80 százalékuk kiesik az oktatásból a középiskola alatt, így szaktudás nélkül, sokszor alap matematikai és szövegértési problémákkal kerül a munkaerőpiacra, kiszolgáltatva, szociális transzferekre utalva egész életében. Az InDaHouse-ban úgy gondoljuk, hogy ennek az ördögi körnek csak a koragyerekkori fejlesztés és aztán a tanulástámogatás jelentheti a végét. Mindezt azért végzik privilegizált csoportokból érkező önkéntesek, mert így válnak képessé a gyerekek a társadalmi befogadásra. Azt a tömény előítéletet, ami ma végigkíséri a cigány származású embereket egész életük során, különösen akkor, ha megpróbálnak kimozdulni a mikrokörnyezetükből, muszáj ellensúlyozni, ha azt szeretnénk, hogy a gyerekeink egyenlő partnerekként tudják megállni a helyüket majdani munkahelyeiken. Az olyan programokban és intézményekben, ahol csupán egy maroknyi szakember dolgozik a kirekesztett csoportokba tartozó gyerekekkel, nem tud megvalósulni ez a befogadó munka. Természetesen vannak kirívó esetek, például a tehetséges gyerekeknek szóló mentorprogramok kedvezményezettjei esetében, akik bele tudnak kapaszkodni egy-egy pedagógusba, és ez elegendő muníciót ad számukra a többségi környezetben való boldoguláshoz. Ezek azonban kivételes esetek, gyerekek tömegei tűnnek el abban a masszában, amit a szegénység és a kirekesztés teremt meg körülöttük.

Az önkéntesekkel való munka nagy előnye, hogy ők mindig a lehető leghatékonyabbak akarnak lenni, hiszen a szabadideje mindenkinek nagyon drága és limitált, hogy mire tudja azt fordítani. Így egyrészt

nagyon fontos, hogy mi, mint önkénteseket fogadó szervezet fontos, valós munkát és felelősséget bízunk rájuk, másrészt ők is mindent meg fognak tenni azért, hogy segítsenek. Mindez azt eredményezte, hogy a naiv, kezdő szervezetből, ahol mindenki mindent csinált, egy formalizált, szabályozott intézménnyé váltunk, ahol minden önkéntes tudja, hogy milyen részfeladatokat várunk el tőle, azt is ismeri, hogy mi az ő mozgástere és mindannyian rendszeresen kapnak visszajelzést, elismerést. Ma már 180 önkéntes tesz azért minden héten, hogy a gyerekek, akikkel dolgozunk, ne veszítsék el az álmaikat és kihozzák magukból a maximumot.

Az InDaHouse-ban az önkéntesek munkacsoportokba rendeződnek az alapján, hogy milyen területen végeznek nálunk munkát, van koragyerekkori, iskolaelőkészítő, tanodai, feladatlapkészítő, tábori, mentori, charity, stb. munkacsoportunk. Amikor egy új területen kezdünk el tevékenykedni, általában alakul egy munkacsoport is, ami magába tömöríti azokat az önkénteseket, akik az adott terület iránt érdeklődnek. Például a legfrissebb munkacsoportjaink a kamasz, a pályaválasztási és a faültetési csoport. Minden munkacsoportnak van egy vagy több koordinátora, akik az egyesület vezetői is egyben. Hivatalosan ők alkotják a közgyűlést, és a gyakorlatban minden hónapban találkoznak az úgynevezett koordinátori találkozón, ahol megvitatják a stratégiai kérdéseket. Ahogy nő a szervezet, egyre nagyobb az igény arra, hogy a fő tevékenységeinknek fizetett alkalmazottak is az élére álljanak, mert már napi 8 órában végzendő munkamennyiség, illetve felelősség gyűlik össze. Így a forrásainktól függően egy olyan szervezeti struktúrát építünk éppen, amiben a koragyerekkori, az iskolaelőkészítő és a tanoda élén is egy-egy fizetett stábtagnak áll, akinek a munkáját szenior, tehát több éves tapasztalattal rendelkező önkéntesek segítik.

A szervezetünk missziója csak önkénteseken keresztül valósítható meg, tehát mindenképpen szükségünk van rájuk, de számos előnye van még a velük való munkának. Az önkéntesek a program lelkiismereteként működnek, mert a lelkesedésükkel, alapértékeikkel, eredeti elköteleződésükkel mindig tükröt tartanak a szervezetnek és megakadályozzák, hogy eltolódjanak az egyensúlyok, az irányok. E mellett számtalan egyéb módon is segítenek, például szívesen megcsinálnak olyan dolgokat, amik a fizetett munkavállalók idejébe nem férnek bele, vagy amely feladatok nem alkották az eredeti felhívás részét, így közösen építettük fel a gyerekközpontunkat, kiveszik a részüket az adománygyűjtésből, az adminisztrációs feladatokból, és a pénzügyi tervezésből egyaránt.

Biztos vagyok benne, hogy sokakban, akik az állami szférában dolgoznak, félelmek vagy előfeltételezések vannak az önkéntesekkel szemben. Sokan azt gondolják, hogy egy önkéntes csak azt csinálja meg, amihez kedve van és olyan minőségben, ahogy éppen sikerül. Sokan értetlenül állnak azelőtt, hogy egy eredményes szervezetet fel lehet építeni önkéntesekből. Valójában az önkéntesek ugyanolyan emberek, mint bárki más, akár a gyerekek, akikkel dolgozunk, vagy a munkatársaink. Kitöltik a rendelkezésre álló teret. Ha pontos iránymutatást kapnak, akkor betartják azokat. Ha lazák a keretek, akkor a munka elvégzése is laza lesz. Minden szervezetnek, intézménynek meg kell fogalmaznia, hogy pontosan mit vár el az önkénteseitől, és mint egy állásinterjú, ezekre a pozíciókra kell keresnie embereket. A megfelelő felvételi és képzési eljárás után fantasztikus, a feladatot tökéletesen és lelkesen ellátó önkénteseink lesznek, legyen szó egy, a főtevékenységet a háttérben támogató, vagy az ügyfeleinkkel közvetlenül végezhető munkáról. Bátran használhatjuk az önkénteseket a meghosszabbított kezünként, ha el kell kísérni valakit ügyeket intézni, korrepetálni kell egy gyereket vagy digitalizálni kell a régi adatokat. Megfelelő szerződésekkel az adatkezelési szabályoknak is meg tudunk felelni.

Természetesen önkénteseket fogadni nagyon sok munkát jelent és talán itt van a legnagyobb probléma, hiszen a rendszer túl van terhelve, nincs olyan státusz, aminek önkénteskoordinátor lenne

a neve. Végeredményben én mégis arra bátorítanék mindenkit, hogy próbálkozzon, írja be egy pályázatba, vagy ha van egy olyan kolléga, akinek van heti 4 szabad órája, vágjanak bele. Véleményem szerint mindenkinek a javát szolgálja. Egyrészt az adott intézménybe friss energia érkezik az önkéntesek személyében, akik tehermentesíteni tudják a kollégákat. Másrészt az ügyfelek elszigeteltsége csökken. Harmadrészt a közösségen, tehát a társadalmon belüli szolidaritás nő, ami mindannyiunk érdeke és a szociális munka célja is egyben.

Fundraising

Nemrég egy kedves ismerősöm azt mesélte, hogy nem biztos benne, hogy folytatni tudják a kollégáival a néhány éve megkezdett munkájukat egy szegény településen, mert bár minden energiájukat elviszi a pályázatírás, nem nyernek egy fillért sem, miközben nem marad idejük adományokat gyűjteni. Elszorult a szívem, mert tudom, hogy milyen fontos munkát végeznek és azt is tudom, hogy annál, ha egy településen nincsen gyerekprogram az a rosszabb, ha volt, de abbamaradt. Emellett azt is tudom, hogy ha ugyanazt a munkát, amit az elmúlt években pályázatírásba ölték, adománygyűjtésbe és -szervezésbe fektették volna, valószínűleg meg lenne a forrásuk a folytatásra.

Az InDaHouse-ban több okból sem hiszünk a pályázati alapú működésben.

A pályázatok csupán átlagosan 2 évre adnak anyagi háttérrel, miközben rengeteg adminisztratív teherrel járnak, ami elviszi az energiát a szakmai munkától vagy adott esetben a fenntarthatóságot jelentő egyéb folyamatoktól, mint az adománygyűjtés és a kommunikáció.

A pályázatok ritkán nyernek. Az utóbbi években alig-alig akad pályázati kiírás, és mivel kevés a lehetőség, a túljelentkezés óriási, nagyon könnyen az a folyamat vége, hogy rengeteg munka pocsékba megy.

A pályázatokkal talán az a legnagyobb baj, hogy mindig valamilyen újdonságot kívánnak támogatni, miközben a szervezeteknek stabilitásra van szükségük, hogy haladni tudjanak a munkájukkal. Nem egy olyan példát ismerek, amikor egy-egy régebbi szervezet teljes profilváltáson ment keresztül a pályázati trendek megváltozása miatt, amit én egy negatív jelenségként értékelek és például a mi esetünkben elképzelhetetlennek tartok.

A pályázati rendszerből hiányzik a rugalmasság. Valójában az élettől teljesen idegen, hogy két évvel hamarabb fillérre kiszámoljuk, hogy hány deka párizsit és hány tollat fogunk venni. Hatalmas energiákat szabadít fel, ha az embernek nem kell pályázati forrásra várnia ahhoz, hogy vehessen egy fertőtlenítőszer vagy egy csomag fénymásolópapírt.

Mindezeket a dilemmákat, problémákat tudjuk kiküszöbölni, ha adományokból tartjuk fenn magunkat. Ez a fajta berendezkedés természetesen elképesztő nagy munka és sokszor ijesztő is, hiszen jó esetben félévre látunk előre. Ugyanakkor a rendszeres adományozók sokkal nagyobb biztonságot adnak, mint bármilyen pályázat. Mindez persze látszólag nem fontos az állami normatívából élő intézmények számára.

Az egyik oka annak, hogy felmondtam az állami munkahelyemen, az volt, hogy szeretünk volna adományokat gyűjteni, hogy magasabb színvonalú szolgáltatást tudjunk nyújtani, de nem lehetett. "Egy állami intézmény könyvelése nem tud mit kezdeni az adományokkal." – mondta a főnököm. A tanult tehetetlenség kifejezést az ügyfeleinkre szoktuk használni, pedig a képlet nagyon hasonló, amikor egy-egy szociális szakembereket összefogó eseményen vagy fórumon elindul a "de ez állami

feladat”, “az állam miért nem”, stb. mondatok. Igen, természetesen minden társadalmi probléma az állam feladata. Az állam felelősséget kellene, hogy vállaljon az állampogáraiért és szociális biztonságot kellene számukra biztosítani. Ezt az állam nem teszi. Két választásunk van: erre hivatkozva széttárjuk a karunkat, vagy aktív cselekvőként megváltoztatjuk, amit a lehetőségünkben áll megváltoztatni. Tudjuk az államot befolyásolni? Nem valószínű, bár vannak rá pozitív példák. A közvetlen környezetünket tudjuk befolyásolni? Abszolút! Az egyik oldalon ott van egy alulfinanszírozott, nem megbecsült ágazat, a másik oldalon pedig ott vannak a lehetséges adományozók, magánszemélyek és cégek, akik örömmel csatlakoznak egy-egy jó ügryhöz. Régiiek a számítógépek? Kellene egy nyári tábor a gyerekek otthonban élő gyerekeknek? Új könyvekre lenne szükség az idősek klubjában? Ezekre mind van megoldás, és biztos vagyok benne, hogy meg lehet találni hozzá a partnereket. Nem tud mit kezdeni a könyvelés az adományokkal? Alapítsanak egy alapítványt a szociális munkások és váltsák meg a világot annak a keretein belül! Tudom, hogy nagyon sokan túlterheltek és olyankor az ember azt érzi, hogy képtelen még egy feladattal többet elvállalni. Ugyanakkor azt mindannyian tudjuk, hogy a kontroll visszaszerzése gyógyító erejű és feltölti az embert.

2014 nyarán 2 zsákkal érkezünk meg Perére. Az egyikben adomány croissantok, a másikban szintén adományba kapott eszközök, lufik, ollók, ragasztók, játékok voltak. Az első perctől kezdve a közösségi összefogásra, a szolidaritásra hajaztunk. Mi beletettük az időnk, azóta már az életünket, a társadalom szerencsésebb felét pedig folyamatosan arra kérjük, hogy tegye bele az önkéntes munkáját és a pénzét. Az első évben kb 400.000 forintot gyűjtöttünk. 2020-ban 30 milliót. 2017 és 2019 között felépítettünk egy 30 milliós házat Hernádszentandrason, 2020-ban vettünk egy kisebbet Fügydön. Hamarosan két kisbuszunk lesz, és nemrég 10-re nőtt a munkatársaink száma. Mindezzel azt szeretném alátámasztani, hogy rengeteg segítőkész ember él a környezetünkben, akik nagyon szívesen csatlakoznak jó ügyekhez és támogatják azokat önkéntes munkával vagy adománnyal. Biztos vagyok benne, hogy a legtöbb szociális intézmény is fel tudná építeni a támogatói bázisát, akiknek a segítségével magasabb színvonalon tudna szolgáltatni. Természetesen mindig ott van a görcs a gyomromban, mint munkáltatónak és elnöknek, hogy meddig tudjuk csinálni, meddig lesz elég a pénzünk. Ugyanakkor az egyik legfontosabb feladatom a vizionálás és az abban való hit, hogy a forrásaink exponenciálisan nőni fognak, ha az értékteremtő munka, amit végzünk, szintén exponenciálisan nő. Mindezt persze láthatóvá is kell tenni.

Kommunikáció

Ha beírjuk a keresőbe a szociális munka kifejezést, az első oldalon szinte kizárólag egyetemi honlapok, néhány álláshirdetés és egy Abcúg cikk jelenik meg. Szakmánk gyakorlatilag láthatatlan. Mi a társadalomért vagyunk, a társadalom pedig azt sem tudja, hogy létezünk. A civil szervezetek számára a túlélést jelenti a láthatóság, hiszen csak akkor kapunk adományokat, ha tudnak rólunk az emberek. Az InDaHouse kommunikációs munkája egy 2013. decemberi Facebook poszttal kezdődött. Azóta is a Facebook a legjelentősebb csatornánk, 10.000 követővel, heti kb 5 poszttal. Emellett igyekszünk erősíteni az Instagram oldalunkat, a LinkedIn profilunkat és már a Tiktokon is van néhány videónk. Ismerkedünk a vlogolással és havi egy cikket írhatok a WMN oldalára. Emellett évente 15–20 megkeresésünk van újságok, rádiók, TV műsorok részéről. Minden megjelenést elvállalunk, akkor is, ha kevés emberhez jut el általa a hírünk, mert sose lehet tudni, hogy melyik eléréstől lesz több éves, gyümölcsöző együttműködés. A kommunikációval kapcsolatos teendők mostanra érték el a napi 8 órányi munka szintjét.

Vajon a szociális szférának szüksége van ilyen típusú kommunikációra, reklámra? Ha az érdekképviselői lehetőségekből/eredményeiből, az ágazatra jellemző fizetésekből, a munkakörülményeiből, a szakmánk presztízséből, az utánpótlás hiányából, a fluktuáció magas mértékéből, a betöltetlen státuszokból indulok ki, akkor a válaszom igen, mindenképp. Úgy gondolom, hogy mindezekre komoly, pozitív hatással lenne a marketing. Az emberek, akikkel találkozom a munkám miatt, cégvezetők, újságírók, különböző területen dolgozó átlagemberek, hősnek tartanak azért a munkáért, amit az InDaHouse-ban végzünk. Pedig ebben semmi hősies nincsen, vagy legalábbis semmi unikális. Sőt. Szerencsés vagyok, hogy van egy hivatásom, ami lelkesít, amiben hiszek és aminek élhetek. De ha már hősiesség, a szociális szakma tele van hősökkel! A családgondozók, a gyereketthoni nevelők, az idősekkel dolgozók, a hajléktalanok életét megmentők. Mindannyian fantasztikus munkát végeznek, embertársaikon segítenek, a társadalom mégsem tud róluk semmit. Szerintem ezt meg kellene változtatni, mert csak akkor leszünk fontosak, megbecsültek, elismertek, ha látszódunk, ha szerethetőek, megismerhetőek vagyunk. Mi az InDaHouse-ban és az összes többi civil, akik adományokból működnek, ezt teszik ki az ablakba. A munkánk sikereit, kudarcait, örömeit, nehézségeit, de legfőképp azt, hogy van egy álmunk egy egyenlő társadalomról és azért teszünk nap, mint nap. Képzeljük el, mi történne, ha egyszer csak elkezdenénk kihangosítani a szociális szakembereket, mind a több ezret. Ha a helyi újság, TV, a városi FB-oldal megjelenítené a történeteinket. Az internet ráadásul elhozta a kommunikáció demokráciáját. Már nincs szükség arra, hogy az ember bekerüljön a TV-be ahhoz, hogy elmondhassa a történetét. Nincs szükség nyomtatott újságra, hogy eljuttassuk az üzenetünket az emberekhez. Természetesen meg kell tanulni az egyes platformok nyelvét, működésmódját, de ezt a tudást az ember a gyakorlattal szerzi meg, bele kell vágni és tanulni a visszajelzésekből.

Az InDaHouse elindítását követően a kommunikáció volt az első dolog, amelyről azt gondoltam, hogy tanulnom kellett volna róla az egyetemen, mert a munkám szerves részét képezi. Megvettem néhány könyvet, minden konferencián a kommunikációval kapcsolatos szekciókra ültem be, és ma már a legsikeresebb posztjaim 10.000 embert érnek el. Véleményem szerint teljesen más ereje lenne minden, a szakmával kapcsolatos hírnek, vagy a szakma oldaláról jövő észrevételnek, ha mögötte lenne a szakmai társadalmi szintű ismertsége és elismertsége. Véleményem szerint e tekintetben sem kell várni, minden egyes intézmény a kezébe veheti a kommunikációját, és az idő előrehaladtával tökéletesítheti azt.

Szociális munkásként egy olyan szervezetet vezetek, ami az egyik legmélyebb és legösszetettebb társadalmi problémára, a gyerekszegénységre és a cigány gyerekek kirekesztésére kíván hatékony megoldást nyújtani, több évtizedes munkával. Ez a tervünk csak akkor sikerülhet, ha fenntartható működést tudunk kialakítani, ami egy olyan öfenntartó, normatív és jelentősebb pályázati források nélkül működő egyesület esetében, mint a miénk, azt jelenti, hogy a szakmai munka mellett rengeteg erőforrást kell a működésre, operatív feladatokra is fordítanunk. Cikkemben illusztrációként használtam fel a mi szervezetünk munkáját az önkéntesmenedzsment, a fundraising és a kommunikáció területén azzal a céllal, hogy alátámasszam, mind a hármat be lehetne és be kellene emelni a szociális szféra működésébe, annak érdekében, hogy a szektor elérje társadalmi céljait, illetve képviselni tudja érdekeit. Bízom benne, hogy egy nap nem lesznek ezek idegen fogalmak a normatív alapú szolgáltatásokat nyújtó intézmények számára és megtapasztalhatják pozitív hatásaikat.

A Covid 19 hatása a munkánkra

Ahogy mindenkire, az InDaHouse Hungary Egyesületre is komoly hatással van a több mint egy éve tartó krízis, amit a járvány okozott. A mögöttünk álló időszakban többféle forgatókönyv szerint működtünk attól függően, hogy mennyire jelentett veszélyt a vírus a közösségekre, akikkel dolgozunk, illetve a munkatársainkra, önkénteseinkre. Betartunk minden óvintézkedést, olyan szabályokat hoztunk, amelyek az állami iránymutatásoknál is szigorúbbak, pl. ha pozitív eset miatt bezár egy óvoda vagy iskola a közvetlen környezetünkben, akkor mi is bezárunk, illetve a nyár kivételével egymás előtt is maszkot hordunk, és a gyerekekre is maszkot adunk, folyamatosan fertőtlenítünk.

Az első időszakban, 2020 márciusa és júniusa között, szüneteltettük a koragyerekkori programunkat és online tanultunk a tanodás gyerekekkel. Digitális eszközöket biztosítottunk a családok számára és két alkalommal élelmiszer-csomagot osztottunk.

A nyáron 6 tábort tartottunk, rengeteg önkéntes fordult meg nálunk, a Balatonon is voltunk, egyszóval a nyár olyan volt, mintha nem lett volna járvány.

Szeptembertől néhány koragyerekkori foglalkozást meg tudtunk tartani, de a számok emelkedésével ismét szüneteltetni kellett őket. A személyes fejlesztés helyett hetente kézműves csomagot kapnak a gyerekek, amit a szüleikkel tudnak elkészíteni. Nagyon népszerű ez a programunk, a gyerekek és a szülők is szeretik. Sok éve az volt a koragyerekkori program egyik legnagyobb kérdése, hogy miként tudjuk a szülőket is aktívan bevonni a fejlesztő munkába. Ezzel a kézműves csomaggal ez a fal áttört, hiszen most a szülők segítenek a gyerekeknek elkészíteni a feladatokat.

Az iskolaelőkészítő foglalkozásokat félig online (matematika és anyanyelv), félig személyesen (kis- és nagymozgások) tartottuk meg egészen a jelenlegi lezárásokig. Ha volt a járvánnyal érintett település, akkor onnan nem hoztuk el a gyerekeket a foglalkozásokra néhány hétig.

A tanodában sokáig online tartottuk meg a foglalkozásokat, 1-2 önkéntes/munkatárs személyes jelenlétével, jelenleg az iskolás bezárása miatt a tanoda is zárva van. A gyerekekkel online tanulnak az önkéntesek ahhoz hasonlóan, ahogy tavaly ilyenkor.

Az egyik legnagyobb szigorításunk az volt, hogy a kontaktok számának minél alacsonyabban tartása miatt nem változhatott, hogy kik jönnek a foglalkozásokat megtartani, illetve az online működést segíteni. Ugyanaz a 3 önkéntes vállalta, hogy rendszeresebben jön, ezt anyagilag honorálni tudtuk a számukra, hiszen ez már egy jóval nagyobb elköteleződés volt, mint amit eredetileg önkéntesen vállaltak, illetve a munkatársak munkaidejébe bekerült a hétvégék levezénylése és a csak személyesen működő gyerekek fejlesztése.

Bízunk benne, hogy szeptembertől visszatérhetünk az eredeti üzemmódba, annál is inkább, mert közben a háttérben már kidolgoztuk, hogy miként tudunk egyre több gyereket bevonni a fügödi cigánytelepről a programba, amihez sok új önkéntesre lesz szükségünk.

Felhasznált irodalom

Az Országgyűlés 47/2007. (V. 31.) OGY határozata a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007–2032, In.: Magyar Közlöny, 2007/67.

Balog Imre (2017): Szegregátumok a statisztika és a mindennapok tükrében, <http://www.mrtt.hu/vandorgyulesek/2017/05/balog.pdf>

Bernát Anikó (2014): Leszakadóban: a romák társadalmi helyzete a mai Magyarországon, In: Társadalmi Riport 2014. TÁRKI

Szalai Júlia (2008): Széttartó jövőképek, In: Esély 2008/2.